

ALFRED FLÓKI

VERK ÚR EIGU LISTASAFNS REYKJAVÍKUR
ÁGÚST - OKTÓBER

FYRSTA MYNDSÝNING Alfreds Flóka, árið 1959, varð mikill listsigur. Meðal þeirra sem komu á sýninguna var Jóhannes Kjarval. Hann fór þangað til að skoða myndirnar eftir stálkjaftinn, sem hann kallaði svo. Kjarval var lengi á sýningunni, hafði þar í frammi ýmis tilþrif í uppfærslum, stansaði við margar myndanna og sagði: þetta er gilligogg, þetta er alveg gilligogg.

Flóki hafði þá verið eitt ár við nám á Akademíinu í Kaupmannahöfn; stundaði það allvel, þótt hið ljúfa líf væri einnig stundað af nokkurri íþrótt. En þessi fyrsta sýning hans á Íslandi hreif og reif, fólk þyrptist til að sjá hann og myndir hans, nær öll verkin seldust - hann tætti af sér hneykslunarefnin fyrir smáborgarann í blaðaviðtölum og á kaffihúsum. Var hinn fullkomni bóhem, svo alltöðruvísi en nokkur hafði þá leyft sér að vera. Og hann naut alls þessa sjálfur og honum virtist líka vera það eðlilegt. Gagnrýnin var sísvona og svona - sumir nöldruðu - margir hrifust, en fyrst og fremst var það uppfærsla meistarans sjáfs, hversu hann af hátignarlegu lítillæti veitti hinu listræna umhverfi Reykjavíkur þeirra tíma ofurlitla hluttöku í nýjum andlegum og listrænum straumum samtíma og fortíðar.

En þótt jafnan væri bedið milli vonar og ótta, þegar Flóki kallaði til sín blaðamenn, voru almannatengsl í raun alls ekki hans sterka hlið. Hann kunnir í verunni aldrei að markaðssetja sig, hafði foragð á öllu þessu skrumi og plattenslagerfi í listum, sem getur meira að segja fleytt miðlungsmönnum á hátind frægðarinnar; vissi líka að það er oftast skammgóður vermir. Hann var líka svo feiminn að það háði honum bókstaflega. Engu að síður gat hann gert meira fjölmiðlahalloy en flestir aðrir ef hann tók sig til - og það gerði hann nú oft. Því að honum var líka lífsnauðsyn að selja myndirnar sínar. Og hann seldi alltaf vel og að minnsta kosti öll árin sem hann hélt reglulegar sýningar í Bogasalnum, hafði hann svo miklar tekjur af inngangseyri að einsdæmi mun vera. Fólk streymdi þúsundum saman á sýningar hans þar, sem urðu alls níu og var ekki alveg ófundlaust af sumum kollegum hans. Honum þótti alltaf dálítill miður að Bogasalurinn skyldi vera tekinn undir annað. En hann var afar ópraktískur maður, eins og hann sagði oft sjálfur, þótt hann, - stundum af klókindum - gerði meira úr því en efni stóðu til. „Það var ekki ég sem fann upp ljósaperuna“ sagði hann oft, þegar hann stóð ráðalaus yfir einhverju hversdagslegu úrlausnarefni.

Hann var sífellt að fá bréf og boð og fyrirspurnir utan úr heimi, en svaraði næstum aldrei. Sinnti þessu ekki. Og hann hvarf út um bakdyr, ef mikið stóð til: Þegar BBC vildi gera um hann sjónvarpsþátt og allt gengið var mætt, stakk hann

bara af. Og Museum of Modern Art í New York . . . þeir keyptu af honum mynd, vildu viðhalda sambandi og hefðu getað opnað honum ýmsar fleiri dyr . . . hann gerði ekkert með það, lét þá róa. Í Danmörku kynntist hann meðal annars Steen Colding. Hann var mjög áhrifamikill í danskri myndlistarstarfsemi og reyndar í Evrópu, stórsafnari og sérfræðingur um surrealisma, náinn vinur Wilhelms Freddie, skrifaði reglulega í mörg helstu listtímarit í álfunni og víðar, *Phases, Direzioni, L'esperienza moderna, Kroniek van hedendagsche, L'age du cinema, The Studio* og mörg önnur. Hann keypti myndir af Flóka og vildi allt fyrir hann gera. Hefði getað opnað honum allar dyr. En Flóki notfærði sér þetta ekki frekar en annað. Hann lét vinninginn liggja. Hann dró þung plussgluggatjöldin fyrir, kveikti á reykelsti og fékk sér tvöfaldað konjak. Og hélt áfram að teikna.

List Alfreds Flóka spratt úr kynjaheimi bernskunnar, öguð við nám og þrotlausu iðkan. Fyrstu rásvaldar hans voru amman á Óðinsgötunni innan um köngulær og ketti og páfagauka og las honum á síðkveldum úr Leyndadómum Parísarborgar, Njálu og söguna um Djáknann á Myrká og margt annað og Tóta, Guðrún Nielsen, mamma hans, sem las honum líka og söng honum margt kvæðið og skar í tré ævintýrafigúrur og hafði algeran skilning á lífshlutverki sonarins. Löngu innan við tvítugt heillaðist hann af sýmbólistum níttjándu aldar og varð sá rómantiker í íslenskri myndlist, sem ekki á hliðstæðu. Hann gaf tilfinningum sínum lausan taum í myndum sínum, gerðist elskhugi líunnar. Teikningin varð lífsverk hans, en hann gerði einnig mikið af svartkritar- og kolamyndum. Bókmenntir urðu honum innblástur og hugmyndavaki. Skáld og bókmenntafólk urðu vinir hans og félagar og hann lét sér mjög annat um nýborna skapendur í listum og hlúði að þeim. Á tímabili sótti hann inn fyrir jadar surrealsimans, sem varð honum nokkur lífsmynd og hann var stundum innan hættumarka, þegar hann sótti í kukl og fikt við galdur. Þá varð vegur hans stundum varðaður geig og hulinn svörtu myrkri. Alfred Flóki leitaði á krána og þar hitt hann þýðingarmikið fólk fyrir listheim sinn. Þá kviknaði stríðsfuglinn í brjósti hans og fór mikinn við vængjað hugarflug. Heitt reiðuleysi búllulífsins og vímueblíkin urðu þyngri með árunum. En lengstum hafði hann þó vald á því mjóa einstigi milli alvöru og trúðleiks sem einkenndi framgöngu hans og náði að kveikja umhverfi sínu undraljós.

Vinátta Alfreds Flóka hefur gefið mér meira en flest annað. Það ferli sem ég fór um meðan ég vann að bók um hann, hefur opnað mér ótal undraviddir inn í eilífðina.

Nina Björk Árnadóttir.

ALFRED FLÓKI

ÁN TITILS

1987

blek á pappír, 39,2 x 31 cm

LR-1029

ALFRED FLÓKI

ÁN TITILS

1987

kolkrít á pappír, 78,9 x 62,4 cm

LR-103B

ALFRED FLÓKI

ÁN TITILS

1987

kolkrít á pappír, 87,7 x 62,2 cm

LR-1035

ALFRED FLÓKI

LITLI PRINSINN

1981

blek á pappir, 39 x 26 cm

LR-304

KJARVALSSTAÐIR

LISTAFAFN REYKJAVÍKUR
THE REYKJAVÍK MUNICIPAL ART MUSEUM

Menningarmálanefnd Reykjavíkur: Húlda Valtýsdóttir, formaður, Ingibjörg Rafnar, Jóna Gróa Sigurðardóttir, Júlíus Halstein, Guðrún Erla Geirsdóttir, Selma Guðmundsdóttir, Gunnsteinn Gíslason. Forstöðumaður Listasafna Reykjavíkur: Gunnar B. Kvaran. Myndavali og hönnun sýningar: Gunnar B. Kvaran, Þorbjörg Br. Gunnarsdóttir. Ljósmyndun: Skyggna/Myndverk. Hönnun sýningarskráir: Birgir Andrésson. Uppsetning: Bragi Halldórsson. Prentvinnsla: G. Ben. prentstofa hf.